

รายงานสรุปผลการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (TWG)
ของกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEANF)
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑
ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
ณ โรงแรมเบสต์เวสเทิร์นพลัส แวนดาแกรนด์ ถนนแจ้งวัฒนะ จังหวัดนนทบุรี

สำนักงาน กสม. เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (Technical Working Group – TWG) ของกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEANF) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๒ - ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรม เบสต์ เวสเทิร์น พลัส แวนดา แกรนด์ ถนนแจ้งวัฒนะ จังหวัดนนทบุรี โดยมีสรุปผลการประชุมที่สำคัญและประเด็นพิจารณา ดังนี้

๑. ผู้เข้าร่วมการประชุม

มีผู้เข้าร่วมการประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิกของ SEANF จำนวน ๖ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย (Komnas HAM) มาเลเซีย (SUHAKAM) เมียนมา (MNHRC) ฟิลิปปินส์ (CHRP) ทิมอร์ - เลสเต (PDHJ) และประเทศไทย รวมทั้งผู้บริหารและข้าราชการของสำนักงาน กสม. เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุม รวม ๓๖ คน

๒. สรุปผลการประชุมที่สำคัญ

๒.๑ ความคืบหน้าของการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF (SEANF Permanent Secretariat)

ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอินโดนีเซีย (Komnas HAM) ได้แจ้งความคืบหน้าของการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF ว่า Komnas HAM ได้ศึกษารูปแบบของศาลรัฐธรรมนูญอินโดนีเซียในการจัดตั้งสมาคมศาลรัฐธรรมนูญแห่งเอเชียและองค์กรเทียบเท่า (Association of Asian Constitutional Court and Equivalent Institution) ซึ่งมีสำนักงานที่ตั้งอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย เพื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการและขั้นตอนในการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF โดยหาก Komnas HAM นำรูปแบบดังกล่าวมาใช้ สำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF จะถือเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของ Komnas HAM ซึ่งที่ประชุมยังไม่สามารถหาข้อสรุปในเรื่องนี้ได้ ทั้งนี้ ประธานของ Komnas HAM จะเข้าประชุมร่วมกับผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศของอินโดนีเซียในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และ Komnas HAM จะแจ้งผลการประชุมดังกล่าวให้สมาชิก SEANF ทราบ เพื่อร่วมกันกำหนดทำที่ที่ชัดเจนในเรื่องนี้ในที่ประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๕ ในเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ต่อไป

๒.๒ ความคืบหน้าของกระบวนการในการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ (Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration – GCM)

ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (CHRP) รายงานต่อที่ประชุมว่า ตามกระบวนการในการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานฯ ที่แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ได้แก่ การประชุมปรึกษาหารือ (consultation) การเก็บรวบรวมประเด็นและข้อมูล (stocktaking) และการเจรจา (negotiations) ปัจจุบันได้ดำเนินการมาถึงขั้นตอนที่ ๓ หรือขั้นตอนในการเจรจาระหว่างผู้แทนรัฐสมาชิกของสหประชาชาติเพื่อจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ (GCM) ซึ่งกระบวนการนี้เริ่มขึ้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก โดยการประชุมได้จัดมาแล้ว ๖ รอบ ครั้งล่าสุดจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๙ - ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นการพิจารณารับรองร่างข้อตกลงฯ ร่างที่ ๓ (The 3rd Draft) ซึ่งเป็นร่างฉบับสุดท้าย ที่จะเสนอให้ที่ประชุมสหประชาชาติรับรองในเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ ณ ประเทศโมร็อกโก ต่อไป สำหรับผู้แทนของ GANHRI ที่เข้าร่วมประชุม ได้แก่ นาย Roberto Cadiz กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์

๒.๓ ความคืบหน้าของการจัดทำรายงานการศึกษาเบื้องต้นว่าด้วยสิทธิของผู้สูงอายุในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Baseline Paper on the Rights of Older Persons in South East Asia)

ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (CHRP) ได้นำเสนอต่อที่ประชุมว่า CHRP ได้จัดทำรายงานการศึกษาเบื้องต้นว่าด้วยสิทธิของผู้สูงอายุในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Baseline Paper on the Rights of Older Persons in South East Asia) เสร็จเรียบร้อยแล้วตามเอกสารที่นำเสนอ แต่เนื่องจากรายงานนี้ยังไม่ได้รับการรับรองให้เผยแพร่จากสมาชิกของ SEANF อย่างเป็นทางการ ดังนั้น ในการประชุมของคณะทำงานของสหประชาชาติว่าด้วยผู้สูงอายุ (UN Open-ended Working Group on Ageing) สมัยที่ ๙ ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ทาง CHRP จึงจะเผยแพร่รายงานนี้ในที่ประชุมดังกล่าวเฉพาะที่เป็นฉบับย่อเท่านั้น

ในการนี้ ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้ขอให้มีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยเพื่อให้รายงานดังกล่าวมีความถูกต้องสมบูรณ์และมีความเป็นปัจจุบันมากที่สุด ผู้แทน CHRP จึงขอให้สมาชิก SEANF แต่ละสถาบันฯ ได้พิจารณาทบทวนรายงานฉบับนี้อีกครั้ง โดยขอให้ส่งข้อมูลที่ต้องการจะแก้ไขเพิ่มเติมให้กับ CHRP ภายในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ และจัดส่งให้สำนักงาน กสม. ภายในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๑ ก่อนนำเสนอให้ที่ประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๕ เป็นผู้พิจารณารับรองรายงานฉบับนี้ เพื่อให้สามารถนำเผยแพร่ได้อย่างเป็นทางการต่อไป

๒.๔ ความคืบหน้าของการจัดกิจกรรมร่วมกับสถาบัน Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law (RWI) และสมาคมป้องกันการทรมาน (Association for the Prevention of Torture – APT)

(๑) การจัดกิจกรรมร่วมกับสถาบัน RWI

ผู้แทนสำนักงาน กสม. แจ้งความคืบหน้าเกี่ยวกับกำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ SEANF ร่วมกับสถาบัน RWI จัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “การละเมิดสิทธิมนุษยชนและผลกระทบข้ามพรมแดน : การแก้ไขปัญหาช่องว่างของการคุ้มครองโดยผ่านกลไกความรับผิดชอบนอกอาณาเขต” (Human Rights Violations and its Cross-border Effect : Addressing the protection gap through extraterritorial obligations – ETOs) และการประชุมเกี่ยวกับการไต่สวนระดับชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิทธิมนุษยชน (National Inquiry on Climate Change and Human Rights) ที่เสนอโดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (CHRP) ในระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมโนโวเทล เฟลินจิต ถนนสุขุมวิท ซึ่งจะมีการเชิญผู้แทนของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิกของ SEANF เข้าร่วมการประชุมสถาบันฯ ละ ๒ คน โดยสถาบัน RWI เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย พร้อมกับผู้แทนจากองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรภาควิชาการ และหน่วยงานของสหประชาชาติ โดยคาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมการประชุมประมาณ ๓๕ - ๔๐ คน

(๒) การจัดกิจกรรมร่วมกับ APT

ผู้แทนสมาคม APT ได้นำเสนอและหารือกับที่ประชุมเกี่ยวกับการพัฒนาแนวปฏิบัติของ SEANF ว่าด้วยการป้องกันการทรมาน (SEANF Guidelines on Torture Prevention) โดย APT ได้แจ้งที่ประชุมว่า การจัดทำแนวปฏิบัติของ SEANF ว่าด้วยการป้องกันการทรมาน จะแบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย (ก) การรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการที่ผ่านมาของสมาชิก SEANF โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis Approach) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ (ข) การวิเคราะห์กรอบและองค์ประกอบของข้อมูลสำหรับการจัดทำแนวปฏิบัติฯ (ค) การจัดทำร่างแนวปฏิบัติฯ และการพิจารณาทบทวนร่างแนวปฏิบัติฯ และ (ง) การรับรองและการนำแนวปฏิบัติฯ ที่ได้รับการรับรองแล้วไปใช้ประโยชน์ โดยในขั้นตอนแรกนี้สมาคม APT ได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานการดำเนินงานของสมาชิก SEANF ในเรื่องของการป้องกันการทรมานสำหรับประกอบการจัดทำแนวปฏิบัติดังกล่าว โดยแบ่งออกเป็น ๕ ประเด็นสำคัญ คือ (๑) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทรมานในประเทศ (๒) ยุทธศาสตร์และมาตรการป้องกันการทรมานในประเทศ (๓) การดำเนินมาตรการที่ประสบความสำเร็จ (๔) ผู้ที่มีส่วนช่วยให้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวประสบความสำเร็จ และ (๕) สิ่งที่ทำลายต่อความสำเร็จ ทั้งนี้ สมาคม APT จะขอให้สมาชิก SEANF ใช้เวลาประมาณ ๑ เดือน ในการตอบแบบสอบถามดังกล่าว

๒.๕ การจัดกิจกรรมในโอกาสครบรอบ ๗๐ ปีของการรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human Rights - UDHR)

ที่ประชุมได้หารือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสครบรอบ ๗๐ ปีของการรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human Rights – UDHR) โดยจะเป็นการจัดการสัมมนาครึ่งวัน (half-day seminar) ในช่วงเช้าของวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ โดยเห็นควรเป็นการสัมมนาในหัวข้อ “สิทธิมนุษยชน : ปัจจัยสำคัญเพื่อการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Human Rights

: Enabling Factor to Achieving SDGs) เพื่อเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ของสิทธิมนุษยชนที่เป็นปัจจัยในการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการสัมมนาดังกล่าวจะเป็นโอกาสให้สมาชิก SEANF ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทและจุดยืนของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีต่อเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของ SEANF ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยในการสัมมนาครั้งนี้เห็นควรให้ประธาน กสม. จะเป็นผู้กล่าวเปิดการประชุม ร่วมกับผู้แทนสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) พร้อมทั้งเห็นควรให้ กสม. ในฐานะประธาน SEANF ทาบทาม OHCHR พิจารณาร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการสัมมนาครั้งนี้ด้วย สำหรับรูปแบบการสัมมนาที่ประชุมเห็นว่าควรเป็นการอภิปรายเป็นคณะ (panel discussion) โดยมีวิทยากรผู้ร่วมอภิปราย (speaker) จำนวน ๖ คน ประกอบด้วย ผู้แทนของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิกของ SEANF จำนวน ๒ คน ร่วมกับผู้แทนของหน่วยงานสหประชาชาติ เช่น โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ๑ คน ผู้แทนไทยในคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (AICHR) หรือผู้แทนของกระทรวงการต่างประเทศหรือกระทรวงยุติธรรม ๑ คน และผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม ๑ คน โดยมีผู้แทนของ SEANF อีก ๑ คน ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ (moderator)

ในการนี้ ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้ขอให้สมาชิก SEANF นำข้อเสนอดังกล่าวไปปรึกษากับประธานของแต่ละสถาบันอีกครั้ง เพื่อขอทราบความประสงค์ว่าจะเข้าร่วมการสัมมนาในฐานะผู้อภิปรายบนเวที (speaker) ผู้ดำเนินรายการ (moderator) หรือในฐานะผู้เข้าร่วมการสัมมนา

๒.๖ การประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๕

ในการประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๕ ซึ่งกำหนดจะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ ที่กรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้เสนอให้ประเด็น “สิทธิมนุษยชนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Human Rights and SDGs) เป็นหัวข้อหลักของการประชุม เนื่องจากเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจทั้งจากทั่วโลกของสหประชาชาติและกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ รวมทั้งประเด็นสิทธิมนุษยชนยังสามารถบูรณาการเข้ากับเป้าหมายและตัวชี้วัดที่หลากหลายของ SDGs ทั้งนี้ ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้เสนอร่างประเด็นหลักที่จะบรรจุในแถลงการณ์ (Statement) ของ SEANF ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อให้ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณา และได้ขอให้แต่ละสถาบันได้นำกลับไปพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยขอทราบความเห็นหรือประเด็นเพิ่มเติมภายในวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อประกอบการยกร่างแถลงการณ์ก่อนเสนอให้ที่ประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๕ พิจารณารับรองต่อไป

สำหรับการประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๕ จะเริ่มขึ้นในช่วงบ่ายของวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ และวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ โดยมีร่างระเบียบวาระการประชุมในขั้นนี้ประกอบด้วย

(๑) การนำเสนอผลงานที่สำคัญของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิกของ SEANF เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการปฏิบัติระหว่างกัน โดยประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิกของ SEANF เป็นผู้นำเสนอ

(๒) ความคืบหน้าของการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวรของ SEANF

(๓) การรับรองแผนปฏิบัติการ (SEANF Action Plan) ภายใต้ยุทธศาสตร์ของ SEANF

(๔) ความคืบหน้าของการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ (Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration – GCM)

(๕) การรับรองรายงานการศึกษาเบื้องต้นว่าด้วยสิทธิของผู้สูงอายุในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Baseline Paper on the Rights of Older Persons in South East Asia)

(๖) ผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของ SEANF ร่วมกับสำนักงาน DMM หัวข้อ “การละเมิดสิทธิมนุษยชนและผลกระทบข้ามพรมแดน : การแก้ไขปัญหาข้อ
รับผิดชอบนอกอาณาเขต” (Human Rights Violations and its Cross-border Effects : Addressing the protection gap through extraterritorial obligations – ETOs) / (๖) ผลการจัด...

(๗) ความคืบหน้าของการจัดกิจกรรมของ SEANF ร่วมกับสมาคม APT

(๘) การรับรองแถลงการณ์ของ SEANF ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEANF Statement on Human Rights and SDGs) และ

(๙) วาระอื่น ๆ

สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

กรกฎาคม ๒๕๖๑